

Helyi tanterv

Kőrösi Csoma Sándor Általános Iskola

Ének-zene alsó tagozat

Tematikus összesített óraterv

		1. o.	2. o.	3. o.	4. o.
	A tartalom részei (témakörök)	óraszám	óraszám	óraszám	óraszám
1.	Daléneklés	18	18	28	28
2.	Zenei ismertek – dallami elemek	4	4	8	8
3.	Zenei ismeretek – ritmikai elemek	4	4	8	8
4.	Zenei elemek - zenehallgatás	7	7	8	8
5.	Improvizáció	4	4	3,5	3,5
	Éves óraszám	37	37	55,5	55,5

Célok és feladatok

A tantárgy alapvető célja a zene megszerettetése

A zenei anyanyelv és a zenei készség megalapozása

A zenei értékek bemutatásával a zenei ízlés

Az igényes kórusmunka megalapozása és felkészülés ünnepélyekre, rendezvényekre, hangversenyekre.

Ennek érdekében az egyes tevékenységek feladatai:

Fejlesztési követelmények:

- Gyermek- és játékdalok, népszokásdalok, egyszerű kánonok közös éneklése.
- A csoport egységes, szép, közös énekének kialakítása.
- A tanult dalok éneklése egyenletes lüktetés mellett dallamritmus és könnyű osztató kísérettel kottából és emlékezetből.
- A hang tulajdonságainak megfigyelése, tapasztalatgyűjtés a hangmagasságról, hangszínről, időtartamról, a hangerőről.
- A belső hallás fejlesztése a dalok felismertetésével, a hangközök megfigyeltetésével.
- A zenei memória folyamatos fejlesztése a dalok és a meghallgatott zenei témák emlékezetből való éneklésével.
- A pentatónia dallamfordulatainak felismerése dalokban.
- A zenei írás-olvasás készségeinek és a reprodukció képességének fejlesztése.
- Egyszerű zenei formák megfigyelése.
- Az emberi hang színeinek és a hangszerek hangszínének megkülönböztetése.
- A kisiskoláskor játék-, mozgás-, ritmus-, és társas együttléttel kapcsolatos igényének kielégítése.

Követelmények

A tanterv tanításának végére elérendő specifikus követelmények

- Az ének-zene tanulása képessé teszi a gyermeket a dalok hangulatának megfelelő éneklésre, a gyermekjátékdalok játékának eljátszására.
- Tudja a dalrészleteket olvasni és kottába írni tanítói irányítással.
- A megismert relációkat a gyakorolt dalokban felismeri és kézjelről, betűről, kottáról képes reprodukálni.
- A dalritmust felismeri és tanítói irányítással lejegyzí.
- Önállóan felismeri a vokális és hangszeres zenei hangszíneket.
- A megismert ritmikai, dallami elemekkel képes improvizációs gyakorlatokra.

Feltételek

A tanítás taneszközei az 1-4. évfolyamon

- Nyomtatott taneszközök évfolyamonként a tankönyvek és a 333 olvasógyakorlat.
- Mozaik Kiadó tankönyvei:
Lassúné Ruskó Renáta: Ének-zene 1. osztály
Lassúné Ruskó Renáta: Ének-zene 2. osztály
Lassúné Ruskó Renáta: 3. énekeskönyvem
Lassúné Ruskó Renáta: 4. énekeskönyvem
- Auditív információhordozók: Az Apáczai Kiadó CD-je
- Mozaik Kiadó CDje
- Konsept-H kiadó CD-je
- Ajánlott Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához című sorozatból (hangszerek bontása, zenei formák) Tankönyvkiadó 1989. (könyv és kazetta)
- Manipulációs eszközök: Hangjegytábla, dallamkirakó, hangoszlopkocka, ritmushangszerek
- Nevelői demonstrációs eszköz: Ritmus és betűkottás lapok, Dallamkirakó.

Ének-zene 1.

Óraszám: évi 37 óra heti 1 óra

A rendelkezésre álló idő 80%-a 29 óra

20%-a 8 óra

Tananyag

Szerkezete párhuzamos

A tananyag részei, fő témakörök:

- Éneklés
- Zenei ismeretek
 - ◊ ritmikai
 - ◊ dallami
 - ◊ olvasás-írás
 - ◊ tonalitás
 - ◊ előadási
 - ◊ hangszín
- Zenehallgatás
- Improvizáció
- Népi gyermekjátékok

Témakörök

- **Éneklés**
 - * **Cél**
 - Az éneklés megszerettetése.
 - Helyes levegővétel éneklés közben.
 - Pontos dalindítás.
 - Helyes éneklési szokások kialakítása.
 - Közös játékhoz és mozgáshoz kapcsolva a dalok átélt éneklése.
 - A zenei írás olvasás alapjainak megismerése a dalok ritmikai és dallami megfigyelésével.
 - Gyermek- és játékdalok előadása c’-c’’ hangterjedelemben, a dalok hangulatának megfelelő tempóban és dinamikával.
 - A tanult gyermekjátékdalok, népszokásdalok eljátszása.
 - A csoport egységes, szép, közös énekének kialakítása.
 - A tanult dalok éneklése egyenletes lüktetés mellett dallamritmus és könnyű osztinató kísérettel emlékezetből
 - * **Követelmény**
 - Tudja az osztály közösen énekelni a tanult dalokat, egységes hangszínnel és helyes levegővétellel.

Legyen képes az osztály a gyermekjátékdalok játékait eljátszani.
Tudjon a gyermek 10 dalt könyv nélkül énekelni társaival.

*** Tartalom**

Dalanyag:

- Szólj síp, szólj...
- Ég a gyertya, ég...
- Hol jártál, báránycám
- Ha én cica volnék
- Benn a bárány, kinn a farkas
- Hogy a csibe?
- Héja, héja
- Bújj, bújj medve
- Rózsa szirma harmatos
- Hej, a sályi piacon
- Sötétes az erdő
- Egyél libám, egyél már
- Aludj baba, aludjál
- Hull a pelyhes fehér hó
- Sári néni
- Országúton nagy a hó
- A hajnali harangszónak
- Nyuszi ül a fűben
- Négy vándor
- Mackó, mackó
- Itt a farsang
- Egy kis malac
- Sándor napján
- Csipp, csepp
- Csizmám kopogó
- Háp, háp, háp
- Fecskét látok
- Fejem, vállam
- Rozmaringos ablakomban
- Nád alól és köd alól
- A pünkösdi rózsza
- Gyertek lányok
- Eresz alól
- Borzas galagonya

• *Zenei ismeretek*

◊ ritmikai

*** Cél, feladatok**

- A dalok ritmusának érzékeltetése.
- Az egyenletes lüktetés érzetének kialakítása.
- Ritmusérzék fejlesztése a mérőütés és a dalritmus megkülönböztetésével, összehasonlításával.
- A rövid és a hosszú hang képzetének kialakítása.
- Hangsúlyos és hangsúlytalan megkülönböztetése.
- egyenletes lüktetés

- gyermekmondókák gyűjtése, ezek ritmikus előadása
- motívumhangsúly-, ütemsúly, hangsúlytalan és hangsúlyos hangok
- kettes ütem
- elemi ritmusértékek: negyed és nyolcad értékű hang,
negyed értékű szünet neve, jele, reprodukálása
páros nyolcad
ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel
- ritmusvisszhang-felelgetős
- dalrészletek ritmizálása
- ritmusmotívumok olvasása ritmusnévvel

* **Követelmény**

- Tudjon a gyermek egyenletes mérő ritmus adni dalokhoz, ritmusgyakorlatokhoz.
- Tudja hangoztatni a ritmusjeleket, ismerje fel a jellemző ritmusmotívum után a gyakorolt dalokat.
- Legyen képes az osztály a tanult ritmusképletek reprodukciójára, folyamatos hangoztatására.
- Tudják a negyed és nyolcadpár változatait lejegyezni.
- Ismerjék fel a hangsúlyos és hangsúlytalan hangokat.
- Értsék és alkalmazzák az ütemmutatót, az ütemvonalat, a zárójelet és az ismétlőjelet.

* **Tartalom**

- Az egyenletes mérőütés és a dal ritmus különbségének megfigyeltetése
- Dalok felismerése jellemző ritmusmotívumok alapján.
- Egyenletes lüktetés és a negyed, nyolcadpár tudatosítása.
- Ritmusírás és ritmusalkotás.
- Ritmikai elemek begyakorlása a negyed, nyolcadpár értékei, jelei és szüneteik.
- Ütemmutató, ütemvonal, záróvonal jelentése.
- Ismétlőjel megfigyelése dalénekléshez kapcsolódóan.
- Dalritmus reprodukciója a megismert jelekkel, mérő és gyakorlónév segítségével.
- Egyszerű kétszólamú ritmusgyakorlatok.
- A tanult dalok gyakorlása játékokkal együtt, ritmikus mondókákkal, a dalritmust kifejező mozgásokkal kísérve.
- Éneklés közben ritmusosztinató alkalmazása
- Kettes ütemek alkotása, ezekben a begyakorolt dalok ritmusképleteinek, ritmusmotívumainak alkalmazása.

* **Értékelés**

- Folyamatos megfigyelés alapján szövegesen a jó teljesítmény megerősítésével.
- Szempontok:
- a közös éneklésben való részvétel, a játék ismerete, a járás tempójában való éneklés, a ritmikai motívumok felismerése és reprodukálása önállóan, lejegyzése tanítói segítséggel.

◇ dallami

* **Cél, feladatok**

- A magas és a mély hangok megkülönböztetése.
- A hangok relációjának megfigyelése.
- Dallamfordulatok felismertetése gyakorolt dalokban.
- A hang tulajdonságainak megfigyelése, tapasztalatgyűjtés a hangmagasságról, hangszínről, időtartamról, a hangerőről.

- Dalokban történő tudatosítása
- A zenei élmény szóbeli, vizuális megfogalmazása.
- A tanult dallamhangok, dallami elemek felismerése. (szó-mi, lá-szó-mi)
- A begyakorolt dalokban szólmizációs jelekkel való éneklése
- A pentaton fordulatok felismerése, éneklése kézjelről, kottáról.
- Ismert dallammotívumok, dallamsorok utószolmizálása kézjelről.
- A belső hallás fejlesztése a dalok felismertetésével, a hangközők megfigyeltetésével.
- A zenei memória folyamatos fejlesztése a dalok és a meghallgatott zenei témák emlékezetből való énekléssel.
- Egyszerű zenei formák megfigyelése.

*** Követelmény**

- Ismerje fel a gyermek a gyakorolt dalok jellemző motívumait.
- Tudjon különbséget tenni a megismert hangok betűjele és kézjele között.
- Legyen képes az osztály tanítói segítségével a dalok azonosítására jellemző motívumok alapján.
- Tudják énekelni a szó-mi, szó-mi-lá, lá-szó-mi dallamfordulatokat kéz és betűjelről.
- Legyenek képesek dalmotívumot kottába jegyezni tanítói segítségével.

*** Tartalom**

- Az éneklési készség fejlesztése (aktív hangterjedelem c' és c'' között).
- Dalrészletek megfigyelése.
- A magas és a mély hang megkülönböztetése.
- A dallamfordulatok felismertetése ismert dalokban.
- A szó-mi hangok megfigyelése és tudatosítása, kéz és betűjelének ismerete, elhelyezése a vonalrendszeren.
- Azonos dallamfordulatok éneklése kézjel, betűjel és kottakép segítségével.
- A szó-mi-lá dallamfordulat megfigyelése, a lá hang tudatosítása, jelének begyakorlása.
- Tájékozódás a hangok világában a sz-m-l, l-sz-m-d, sz-m-d dallamfordulatok felismerése dalokban, a dó tudatosítása, reprodukciója kézjelről, betűjelről és elemzés után hangjegyről.
- A l-sz-m-d dallamhangok megfigyelése jellemző motívumokban.
- A hangok neve, kézjele, elhelyezése a vonalrendszerben.
- A megismert dallamhangok éneklése kézjelről, betűkottáról, hangjegyről (különböző dó-helyekkel -vonala, vonalközbe való elhelyezéssel).

*** Értékelés**

A követelményben megjelöltek szerint rendszeresen szóban, szövegesen a jó teljesítményt megerősítve sok dicsérrettel.

◇ olvasás-írás

- A zenei írás-olvasás előkészítése.
- A vonalrendszer ismerete
- Tanult pentaton dallamelemek,
- szolmizációs szótagok (kézjel, betűkotta, hangjegy)
- elhelyezés vonalrendszerben
- A zenei írás-olvasás készségeinek és a reprodukció képességének fejlesztése.

◇ Tonalitás

- A tonalitás-érzet még nem tudatos!
- Magas-mély érzet
- Pentaton fordulatok (dó vagy alsó lá alaphanghoz viszonyítva) - de ezt még nem ismerik

◇ Előadási

- Éneklés közben a mérsékelt tempó, a gyorsabb, lassabb, a dinamikai erők: halk, közepes, erős érzékeltetése.
- Hangos- halk
- Gyors - lassú

◇ Hangszín

- Az emberi hang színeinek hangszínének megkülönböztetése.(gyermek-, női-, férfihang)
- A hangszerek hangszínének megkülönböztetése. (ritmushangszerek, metallofon, zongora, hegedő, furulya).
- Énekkar és zenekar hangzása

• *Zenehallgatás*

* **Cél, feladatok.**

- Élő zenei bemutatásra, a tanító énekére való figyelés.
- A hangszínek megfigyelése és megkülönböztetése.
- Hangszínhallás fejlesztése:
- Az énekkari és zenekari hangzás megfigyelése.
- Néhány perces zeneműrészletek meghallgatása, irányított megfigyelése
- A hang tulajdonságainak megfigyelése, tapasztalatgyűjtés a hangmagasságról, hangszínről, időtartamról, a hangerőről.
- Az emberi hang színeinek hangszínének megkülönböztetése.(gyermek-, női-, férfihang)
- A hangszerek hangszínének megkülönböztetése. (ritmushangszerek, metallofon, zongora, hegedő, furulya).
- Énekkar és zenekar hangzása
- A többször meghallgatott dallamok felismerése, megnevezése.
- Dinamikai ellentétpárok (halk-hangos) megkülönböztetése.
- Alapvető tempókülönbségek (gyors-lassú) összehasonlítása.

* **Követelmény**

- Legyen képes az osztály néhány percig adott szempontú megfigyelésre és zenehallgatásra.
- Ismerjék fel a női hangot, a gyermekhangot, a férfihangot, a kórust, a zenekart, a zongora, a furulya és a metallofon hangját.

* **Tartalom**

- Különböző hangszínek megfigyelése a közvetlen környezetben. Zörejek és dallamhangok megkülönböztetése. A hangszerek hangszínei (zongora, furulya, metallofon).
- Az otthon hangjai (A konyha, a háztartási gépek, a fürdőszoba hangjai).
- Az utca hangjai. (Járművek, emberi hangok, tempóváltásokkal járó hangjelenségek).
- A baromfiudvar hangjai (Tyúkok, kiscsibék, pulykák).
- Állathangok a zenében: Muszorgszkij: Kiscsibék tánca,
Saint-Saens: Az állatok farsangja,
A pulykák-Kaláka együttes,
Állathangok Prokofjev: Péter és a farkas c. művében.

* **Értékelés**

Formáló-segítő értékelés a megfigyelőképeség, a hangszínhallás és a zenei emlékezet fejlesztése érdekében.

- *Improvizáció*

- * **Cél, feladatok**

- Kérdés-felelet a tanult dallamhangokkal, motívumokkal.
 - Dallamrögtönzés mondókára, ritmusra.
 - Énekes és ritmikus variációs játék elemi ritmusértékek felhasználásával
 - Énekes párbeszéd-visszhangjáték (névéneklés)
 - Ritmus- és dallammotívum variálása.

- * **Tartalom**

- Játékos feladatok(ritmusfelelgető, telefon, ritmuskocka, ritmus csere-bere stb.)
 - Ösztönös rögtönzés kötetlen módon.
 - Tudatos rögtönzés meghatározott formában / terjedelemben / ütemfajtaival / hangkészlettel....

- * **Követelmény**

- Az improvizációs készség fejlesztése a megismert ritmuselemekkel, fejlesztő játékok segítségével.
 - Legyen képes megjeleníteni saját nevének ritmusát és dallamát.

- *Népi gyermekjátékok*

- * **Cél, feladatok**

- A kisiskoláskor játék-, mozgás-, ritmus-, és társas együttléttel kapcsolatos igényének kielégítése.
 - a gyermekjátékdalok játékának eljátszása.

- * **Tartalom**

- Vonulós-kapuzós: Bújj, bújj zöld ág, Iglice szívem, iglice, Keren, keren kása,
 - Párválasztó: Körtéfa, Elvesztettem zsebkendőmet, Kék selyemkendő, Hajlik a meggyfa,
 - Kiszámoló: Híd alatt, pad alatt, Itt a köcsög,
 - Ügyességi: Dínom, dánom, Án, tán ditijom, Tűzet viszek,
 - Szerepjátszó: Gólya, gólya gilice, Kis kacska fürdik, Fehér liliomszám, Hová mégy te...

Követelmény

A tanterv tanításának végére elérendő specifikus követelmények

- Az ének-zene tanulása képessé teszi a gyermeket a dalok hangulatának megfelelő éneklésre, a gyermekjátékdalok játékának eljátszására.
- Tudja a dalrészleteket olvasni és kottába írni tanítói irányítással.
- A megismert relációkat a gyakorolt dalokban felismeri és kézjelről, betűről, kottáról képes reprodukálni.
- A dalritmust felismeri és tanítói irányítással lejegyz.
- Önállóan felismeri a vokális és hangszeres zenei hangszíneket.
- A megismert ritmikai, dallami elemekkel képes improvizációs gyakorlatokra.

Kiegészítés 8 óra

- Minden órán zenehallgatás (2-3 perc legalább)
- Minden lehetőséget, adódó alkalmat megragadunk, hogy játszhashassunk. (népi játékok, közösségi játékok).
- A népi játékok témakör beillesztése.

- A kerettantervben meghatározott tananyag elmélyítése, képességek, készségek fejlesztése.

A továbbhaladás feltételei-t a második év végére - a fejlesztési szakasz végére kell elérni.

Értékelés

Eszköze elsősorban a dicséret és a biztatás.

A szóbeli értékelés folyamatosan történik az énekórákon.

írásbeli értékelés: félévenként.

Ének-zene 2.

Óraszám: évi 37 óra heti 1 óra

A rendelkezésre álló idő 80%-a 29 óra

20%-a 8 óra

Tananyag

Szerkezete párhuzamos

A tananyag részei, fő témakörök:

- Éneklés
- Zenei ismeretek
 - ◊ ritmikai
 - ◊ dallami
- Zenehallgatás
- Improvizáció
- Népi gyermekjátékok

Témakörök

- *Éneklés*
 - * **Cél, feladatok**
 - Az éneklési készség fejlesztése, a közös éneklés szabályainak megtartásával.
 - A dalok hangulatának megfelelő tempó és dinamika alkalmazása.
 - A gyermekjátékdalok éneklése játékkal, szerepek szerint.
 - * **Követelmény**
 - A tanult dalok éneklése oktáv terjedelemben c'-d'' hangok közötti magasságban.
 - A megbeszélte tempó és dinamika betartása éneklés közben.
 - Az éneklés és a mozgás harmonikus összekapcsolása.
 - A dalok szövegének ismerete, közös előadás során alkalmazkodás a társakhoz.
 - Egységes hangszínnel és pontos ritmusban való éneklés.
 - Egyszerű kánonok éneklése.
 - * **Tartalom**

Dalanyag:

- Anyám, édesanyám..
- Ág, ág
- A kállói szőlőbe
- Bújj, bújj, itt megyek
- De jó a dió
- Elmúlt a rövid farsang
- Éliás, Tóbiás
- Esik eső karikára
- Ezüstoffenyő, szép sudár
- Hegedül a fürge tücsök
- Hegedül a kisegér
- Jerünk, menjünk...
- Jön a kocsi, most érkeztünk
- Jön egy varjú a malomba
- Jöttem karikán
- Kinyílt a rózsza
- Kirje, kirje kisdededcske
- Már megjöttünk
- Megy a kocsi, fut a kocsi
- Mi van ma
- Nézttem görgő gurigán át
- Pacikám, paripám
- Sárkány paripán vágattam
- Siess libám begyet rakni
- Ti csak esztek, isztok..,
- Méz, méz, méz...,
- Hervad már a lombnak..,
- Elvesztettem zsebkendőmet..,
- Este van már nyolc óra
- Hull a hó...,
- Mély erdön...,
- Száraz tónak nedves partján
- Tekereg a szél
- Van nékem egy kedves furulyám
- Virágos kenderem
- Virágéknál ég a világ.,
- Zöld erdőben a tücsök

*Egyszerű kánonok**** Értékelés**

A közös éneklés szabályainak megtartását, a dalok hangulatának megfelelő előadást az osztály és a vállalkozó gyerekek egyéni teljesítménye alapján értékeljük, formáló-, segítő, ösztönző módon fokozatosan osztályzattal is.

- *Zenei ismeretek*

- ◊ dallami elemek

*** Cél, feladatok**

- A zenei írás-olvasás továbbfejlesztése.
- Dallamfordulatok felismerése ismert dalokban.
- A többszólamú érzék fejlesztése.

*** Követelmény**

- Ismert dallamfordulatok (motívumok) közös hangoztatása, leolvasása, reprodukálása.
- Ismerje az osztály a lá, szó, mi, ré, dó, alsó lá hangok nevét, jelét (betű és kézjel), valamint egymáshoz viszonyított helyét a vonalrendszerben.
- Tanítói segítséggel legyenek képesek a tanulók a hangok elhelyezésére vonalon és vonalközben.
- Tudják a hallás után megismert dalokat utószolmizálni kézjelről és betűs kottáról.

*** Tartalom**

- Az 1. évfolyamon tanult dalmotívumok felismerése, elhelyezése kottakirakón az 5 vonalas rendszerben.
 - Az alsó lá megfigyelése és tudatosítása, elhelyezése a vonalrendszerben kétféle dó-hellyel.
 - A dó elhelyezése az első pótvonalon..
 - A ré hang megfigyelése, tudatosítása.
 - Dalgyakorlás ritmus osztinatóval, ritmushangszerek kíséretével.
 - Ismert dalok dalmotívumának felismerése és lejegyzése (dallamelvonás gyakorlása).
 - Betűs kotta másolása vonalrendszerbe.
 - Improvizáció a megismert dallamokkal, kérdés-felelet dallamok alkotása.
 - A tanult dalok éneklése emlékezetből, reprodukálása jelekről.
 - A tanult zenei elemek hangoztatása ismert dalok fordulataiban.
 - Tanítói segítséggel dallamírás 2-3 ütemben.
- * Értékelés**
- Folyamatos megfigyelés alapján szövegesen.
 - A megfigyelés szempontjai: a motívumok önálló felismerése, a dalok szövegének és játékanak ismerete. Az írásbeli teljesítményben a hangok elhelyezése a vonalra, vonalközbe, a pótvonal alkalmazása, a betűs kotta vonalrendszerbe másolása.

◇ ritmikai

*** Cél, feladatok**

- A ritmusérzék továbbfejlesztése új ritmusképletek megismerésével.
- A tempóérzék fejlesztése, tempótartás, lassítás, gyorsítás.
- Motorikus képességek fejlesztése játékos mozgással és ütemezéssel.

*** Követelmény**

- Tudja az osztály a ritmusmotívumokat folyamatosan olvasva hangoztatni a kettes ütemben.
- Ismeri a dalokat jellemző ritmusmotívumok alapján.
- Ismeri a két negyedes és négynegyedes ütemmutatót.
- A gyermek képes önállóan, közös előkészület után 4-5 ütem lejegyzésére ritmusképletekkel.
- Részt vesz a tanuló a ritmuselvonásban, a dalritmusok sokféle megjelenítésében.

*** Tartalom**

- A félértékű hang megfigyelése és tudatosítása, szünetének érzékelése, tudatosítása, írása.
- Ritmusképletek elhelyezése a kettes ütemben a megismert értékek alkalmazásával.

- A négyes ütemmutató és a négyes ütemű dalok ritmusmotívumainak megfigyelése.
- A negyed, a nyolcad, a fél értékek és szüneteik felismerése, jelének írása ismert dalokban.
- Kétszólamú ritmusgyakorlatok.
- Szövegbetoldások (variációk aktualizálás nevekkkel, helyekkel).
- A dalokhoz ritmusosztinató kitalálása.
- Dalgyakorlás osztinató kísérettel, ritmushangszerek alkalmazásával.
- Ritmusvisszhang, ritmusimprovizáció a tanult értékekkel.

*** Értékelés**

Folyamatos megfigyelés alapján szövegesen. Az egyéni kiemelkedő teljesítmények elismerése osztályzattal is.

Szemponatok a szóbeli teljesítményben: a ritmusmotívumok önálló felismerése, reprodukálása, az írásbeli teljesítményben: a motívumok önálló lejegyzése.

• *Improvizáció*

*** Cél, feladatok**

- Kérdés-felelet a tanult dallamhangokkal, motívumokkal.
- Dallamrögtönzés mondókára, ritmusra.
- Énekes és ritmikus variációs játék elemi ritmusértékek felhasználásával
- Énekes párbeszéd-visszhangjáték (névéneklés)
- Ritmus- és dallammotívum variálása.

*** Tartalom**

- Játékos feladatok(ritmusfelelgető, telefon, ritmuskocka, ritmus csere-bere stb.)
- Ösztönös ögtönzés kötetlen módon.
- Tudatos rögtönzés meghatározott formában / terjedelemben / ütemfajttával / hangkészlettel....
- Ritmusosztinató szerkesztése és előadása.
- Ritmuskíséret rögtönzése.
- Ritmuskánon

*** Követelmény**

- Az improvizációs készség fejlesztése a megismert ritmuselemekkel, fejlesztő játékok segítségével.
- Legyen képes megjeleníteni saját nevének ritmusát és dallamát.

• *Zenehallgatás*

*** Cél, feladatok**

- Műzenei részletek elemzése tanítói segítséggel, szempontok szerint
- A zenei élmény szóbeli megfogalmazása.
- A hangzásbeli különbségek érzékelése.
- A belső hallás és a zenei memória folyamatos fejlesztése.

*** Követelmény**

- Gyermek- és népdalok (a nevelő előadásában) felismerése.
- Gépzenéről meghallgatott kórusművek hangzásbeli különbségének felismerése (női és gyermekhangok) és megnevezése.
- Természeti hangforrások felismerése (pl. madárhangok, zörejek az erdőben).
- A gyermek-, női és férfi énekhang megkülönböztetése, a vonós és fúvóegyüttes hangzásának felismerése.

*** Tartalom**

Jellemző részletek:

- Bartók: Gyermekeknek,
- Kodály: Gyermek és női karok
- A természeti ritmus: reggel az erdőben, harkály az erdőben, pacsirtacsicsérgés, szajkó, erdei hangzavar, feketerigó hangja.
- A természeti ritmus megfigyelése: Smetana: Moldva c. művében,
- Orff: Carmina burana c. művében
- Évszakok: Vivaldi : A négy évszak - Az ősz, A tél, Tavasz, Nyár (részletek)
- K Kodály Z.: Pünkösdlő c. művéből, Tavasz-kórus
- Ravel: Bolero c. műve vagy Hangszerfelismerés
- Saint-Saens: Az állatok farsangja c műve vagy Hangszerek megfigyelése lemezről.
- A visszatérés megfigyelése a zenében: Mozart: Német tánc I.tétel.

*** Értékelés**

Formáló-segítő értékelés a megfigyelőképesség, a hangszínhallás és a zenei emlékezet terén.

• *Népi gyermekjátékok*

- Párválasztó, párcserélő: Hej vára, vára, A pünkösdi rózsza, Kinyílt a rózsza,
- Fogó-gyapadódó: Hol jársz, hová mész?, Méz, méz, méz, Egy, most érik a meggy,
- Zalogos: Anyám, édesanyám, Hatan vannak a mi ludaink
- Szerepjátzó: A part alatt, Egyszer egy királyfi.

Kiegészítés 8 óra

- Minden órán zenehallgatás (2-3 perc legalább)
- Minden lehetőséget, adódó alkalmat megragadunk, hogy játszassunk. (népi játékok, közösségi játékok)
- A népi játékok témakör beillesztése.
- Felkészülés az ünnepélyekre

A továbbhaladáshoz szükséges minimális teljesítmény, alapkövetelmény

- 20 magyar népi mondóka, népi játék, népdal, műdal csoportos éneklése emlékezetből. A gyermekdalokhoz tartozó játékok, népszokások ismerete.
- Egyenletes lüktetéshez alkalmazkodó kifejező éneklés, járás. Dallamotívumok csoportos éneklése szolmizációs kézjelről.
- Zenehallgatásnál a vokális és hangszeres hangszínek felismerése. A vonós és fúvós hangszerek hangszínének megkülönböztetése egymástól.
- Improvizációnál a saját név ritmikai és dallami megjelenítése.
- Zenei olvasás-írás, zenei ismereteknél: a tanult ritmusértékeket (negyed, negyed szünet, páros nyolcad, félérték és szünetjele) tudja felismerni és megszólaltatni kottaképről.
- A vonalrendszer ismerete.
- Tudjon dalritmust és a már tanult pentaton relációkat olvasni és kottába írni tanítói irányítással.

Ellenőrzés, értékelés

- Éneklésnél: az egyéni és csoportos munkát szóbeli értékeléssel, sok dicséréssel, buzdítással.
- A zenei ismereteknél az írásos munkára konkrét jegyeket kapnak.
- Zenehallgatásnál: játékos formában (pl. rajz, kártya)
- Sajátos értékelés az eltérő készségek és képességek figyelembevételével.

Ének-zene 3.

Óraszám: évi 55,5 óra heti 1,5 óra

A rendelkezésre álló idő 80%-a 44 óra

20%-a 11 óra

Megjegyzés: 2005/06 tanévtől évi 37, heti 1 óra

Tananyag

Szerkezete párhuzamos

Részei: Fő témakörök

- Éneklés
- Zenei ismeretek
- ◊ dallami elemek
- ◊ ritmikai elemek
- Improvizáció
- Zenehallgatás
- Népi gyermekjátékok

Óraszám: 74 óra

Fő témakörök

- *Éneklés*
 - * **Cél, feladatok**
 - A gyermek- és népdalok valamint más népek gyermekdalainak a szöveghez igazodó hangulatos előadása.
 - Légzéstechnikai és hangképző gyakorlatok, helyes artikuláció gyakorlása.
 - Éneklési készség fejlesztése a kvart, kvint és szeptimugrás gyakorlásával.
 - * **Követelmény**
 - Daléneklés tisztán, pontos ritmusban a c'-d'' hangok közötti magasságban.
 - Tudjon énekelni az osztály 15-20 dalt könyv nélkül.
 - Ismerjék a dalok játékait.
 - A dalokat helyes légzéssel, jó ritmusban, a dalok hangulatának megfelelően adják elő.
 - Legyen képes a gyermek önállóan is dalok éneklésére ritmuskísérettel (ritmushangszerek alkalmazásával).
 - Tudjon az osztály kánonokat és könnyű kétszólamú dalokat énekelni.
 - * **Tartalom**
Dalanyag:
 - Gyermek- és népdalok:
 - A, a, a, a farsangi napokban
 - Volt nekem egy,
 - A, a, a, a farsangi napokban
 - Kapuba a szekér
 - A malomnak nincsen köve
 - Árkot ugrott a szúnyog
 - Bárcsk régen felébredtem volna
 - Egyszer egy királyfi
 - Elmentem a piacra

- Emlékezzünk szent Balázusra
- Erdő szélén áll a tábor
- Esik az eső, ázik a heveder
- Ettem szőlőt, most érik
- Ég a gyertya, ha meggyújtják
- Én elmentem a vásárba
- Fa fölött, fa altt
- Hatan vannak
- Hajlik a fűzfa
- Hej, Jancsika, Jancsika
- Hej, tulipán, tulipán
- Hogy a csibe?
- Itt ül egy kis
- Kakukk, kakukk
- Kinn a holdsütésen
- Kiskertemben uborka
- Lányok ülnek a toronyba
- Megfogtam egy szúnyogot
- Nád a házam teteje
- Pásztorok, keljünk fel!
- Sárga csikó
- Serkenj fel, kegyes nép
- Hopp Juliska,
- Fut a kicsi kordé,
- Házasodik a motolla,
- Megismerni a kanászt,
- Szélről legeljete
- Két szál pünkösdrózsa,
- Ugyan édes komámasszony
- Egy boszorka van (szlovák),
-

Alkalmi dalok és jeles napok dalai:

- Serkenj fel,
- Betlehemezés

A tanult dalok közül a kánonéneklésre alkalmas dalok közös éneklése dallambújtatással is.

Felkészülés könnyű kétszólamú dalok előadására

* **Értékelés**

Folyamatos formáló-segítő értékelés a helyes és tiszta éneklés befolyásolására.

A zenei emlékezet fejlődését, a dalok előadásának módját érintő egyéni teljesítmények minősítő értékelése.

• *Zenei ismeretek*

◊ dallami elemek

* **Cél, feladatok**

- A leggyakoribb pentaton fordulatok felismerése és lejegyzése.
- A zenei írás-olvasás továbbfejlesztése a hétfokú hangsor hangjainak megismerésével.
- Dalrészletek reprodukciója és elemzése, dallamfordulatok ismert dalokban.

* **Követelmény**

- Tudja az osztály tanítói segítséggel az új dallamhangokat megfigyelni és elhelyezni a vonalrendszerben (fá, felső dó, alsó szó, alsó ti hang).
- Ismerje a hangok nevét, betűjelét, kézjelét, egymáshoz viszonyított helyét.
- Legyen képes a gyermek a jellemző dallamfordulatok felismerésére, reprodukálására emlékezetből.
- Tudja mit jelent a pentatónia fogalma.
- Ismerje a kánon fogalmát.
- Értse a dallamvonal, hangsor, hangkészlet fogalmakat.

* **Tartalom**

- Pentaton dallamfordulatok éneklése, felismerése.
- Az olvasógyakorlatokból pentaton fordulatok gyakorlása, éneklése tanítói segítséggel.
- A pentatónia jelentése, fogalma, jellemző jegyei.
- Pentachord és hexachord hangkészlet.(Dó-hexachord és Lá-pentachord).
- A fá kézjele, írása.
- Az alsó ti hang megfigyelése és tudatosítása, kézjele, írása.
- Kvart és kvintugrások, a szeptimugrás ismert dallamfordulatokban.
- A formaérzék fejlesztése az azonos, a hasonló, az eltérő megkülönböztetésével a relatív szolmizáció alapján.
- A felső dó megfigyelése, elhelyezése a hangsorban és az ötvonalas rendszerben.
- A hétfokú hangsor felépítése.
- A dallamvonal és a hangsor megfigyelése, a dalok hangkészletének megállapítása.
- Ismert dalok motívumainak lejegyzése.
- Dalfelismerés a jellemző motívumról, lejegyzés önállóan a közös előkészület után.
- A zenei kérdés-felelet jellegzetességei.
- Zenei kérdésre felelet egyszerű dallamfordulatokkal.
- Improvizáció az új hangokkal és az ismert dalmotívumok variálásával.
- * **Értékelés**
- Szövegesen és osztályzattal, folyamatos megfigyelés alapján.
- Az értékelés szempontjai: részvétel a közös éneklésben és játékban, a dallami elemek és jellemzők megfigyelésének képessége (a fejlődés elismerése osztályzattal is).

◇ ritmikai

* **Cél, feladatok**

- A négyes ütem ritmusértékeinek megismerése és elhelyezése.
- A szinkópa ritmusképlet megismerése, érzékeltetése, jelölése.
- Felütés és hangsúlytalan kezdés megismerése.

* **Követelmény**

- Tudja az osztály a tanult ritmusképleteket reprodukálni.
- Képes elvonatkoztatni a dal ritmusát a daltól.
- Felismeri a dalokat a jellemző ritmusmotívumok alapján.
- A gyermek önállóan is képes a dalok ritmusának lejegyzésére legalább 6 ütemben.
- Visszaolvassa a leírt ritmust ritmusnevekkel, önállóan képes a reprodukcióra .

* **Tartalom**

- Önálló nyolcad és szünetjele Az önálló nyolcad és szünete.
- (Dalokban és versekben).
- Egész kotta és szünete.
- A triola.
- A váltakozó ütem.

- A hangsúlytalan dallamindítás gyakorlása.
- Négyes ütem és ritmusértékeinek megismerése.
- Az egész értékű kotta és szünetének megfigyelése.
- A szinkópa lüktetésének érzékelése. A lejegyzés és hangoztatás gyakorlása.
- Kétszólamú ritmuskíséret az ismert dalokhoz, ritmushangszerekkel és mozgással.
- Négyes ütemben a ritmusértékek elhelyezése önállóan.
- Ritmikai azonosságok és különbségek megállapítása.
- Versek ritmizálása, előadása ritmushangszerekkel.
- * **Értékelés**
Egyéni és csoportszintű teljesítmények alapján osztályzattal.
Szempontok: a ritmikai elemek felismerése, reprodukálása, a ritmusírás.
- *Improvizáció*
 - * **Cél, feladatok**
 - Tanult dallamhangok, dallami elemek felismerése.
 - Ritmusmotívumok olvasása ritmusnévvel
 - A megismert hangok éneklése motívumokban.
 - Pentaton fordulatok éneklése.
 - * **Tartalom**
 - A rögtönzés ösztönös és tudatos formáinak fokról-fokra való felépítése.
 - Játékok dinamikával, tempóval. Variációk szerkesztése (szaporítás-ritkítás).
 - Hiányzó ritmus-, vagy dallammotívum pótlása.
 - Azonos dallamhoz különböző befejezés rögtönzése.
 - Kérdés-felelet forma a tanult dallamhangokkal, motívumokkal. Irányított improvizáció.
 - * **Követelmény**
 - A megismert ritmuselemekkel, fejlesztő játékok segítségével az improvizációs készség fejlesztése.
 - Legyen képes megjeleníteni saját nevének ritmusát és dallamát.
- *Zenehallgatás*
 - * **Cél, feladatok**
 - A tempó és dinamika különbségeinek megéreztetése, hatása a zenében.
 - Egyszerű zenei formák : kérdés-felelet, a rondó.
 - Különböző karakterek megfigyelése a zenében.
 - Az indulótempó megismerése.
 - A fúvószenekar, a trombita az ütőhangszerek hangszínének megfigyelése.
 - * **Követelmény**
 - Végezzen az osztály egyszerű megfigyeléseket a zenére vonatkozóan, állapítson meg azonosságokat és különbségeket.
 - Elvárható közös megfigyeléssel: a nép- és műdalok, kórusművek hangulatának felismerése.
 - Zeneművekben az ismert és az új hangszerek hangszínének megkülönböztetése.
 - A zenei karakterek, a karakternek megfelelő hangszer és hangzás ismerete.
 - A rondóforma felismerése, a rondótéma éneklése.
 - * **Tartalom**
 - *Indulók:*
Erkel: Hunyadi L./részlet/,
Bizet: Carmen /részlet/,
J. Strauss: Radetzky-induló
Müller József: Kossuth-induló

Egressy: Klapka -induló

- A trombita hangjának megfigyelése- katonai riadó, ébresztő, a fúvós zenekar.
- Bartók: Ködmolyagban,
- Orff: Extatikus Tánc (Tapskórus és ütőhangszerek).
- Táncházi anyagból: Csóri kanász és Tücsöklakodalom./népzenei felvétel/
- Orff: Rondo (visszatérő dallam és közjáték).
- Kaláka együttes: Szabad-e bejönni ide betlehemmel.
- Prokofjev: Péter és a farkas (oboa, klarinét, fagott, kürt).
- Szokolay Sándor:Hüvelyk Matyi (A zene hangulatváltozásai és a történet).
- Leopold Mozart: Gyermekszimfónia
- Kodály Z: Túrót eszik a cigány c. kórusműve, Csipkefa bimbója. Nagyszalontai köszöntő.
- Erkel-Kölcsey: Himnusz
- Egressy-Vörösmarty: Szózat

* **Értékelés**

Képes az osztály a zenei részletek közös szereplőit felismerni, a zenei hangzásokat és karaktereket elkülöníteni.

Felismeri a gyermek a szóló hangszer és a zenekari hangzás közötti különbséget.

Ismeri a meghallgatott zeneművek jellemző témáit.

• *Népi gyermekjátékok*

- Párválasztó, párcserélő:
Hajlik a meggyfa levele,
Most viszik, most viszik,
Cickom, cickom,
Éva, szívem Éva,
Járok egyedül.
- Fogyó-gyarapodó:
Itt ül egy kis kosárba,
Ninive, ninive,
- Párosító: Láttál-e már valaha,
Csipkefa bimbója,
- Szerepjátszó: Volt nekem egy kecském,
Készen áll már a híd,
A faragószék nótája,
- Táncos etűdök:
Kanásztánc,
Házasodik a tücsök,
Zöld erdőben, zöld mezőben,
Erdőn járóznak a lányok,
Csipkefa bimbója.

Kiegészítés 16 óra

- Minden órán zenehallgatás (2-3 perc legalább)
- Minden lehetőséget, adódó alkalmat megragadunk, hogy játszhashassunk. (népi játékok, közösségi játékok)
- A népi játékok témakör beillesztése.
- Felkészülés az ünnepélyekre

A továbbhaladáshoz szükséges minimális teljesítmény, alapkövetelmény

- 20-25 népdal, műdal, gyermekdal közös éneke emlékezetből és játéka.
- A tanult tempójelzések és dinamikai jelek alkalmazása a tanult dalokban.
- Improvizációnál azonos dallamhoz befejezés rögtönzése (motivikus szerkezetű).
- Zenei olvasás-írás, zenei ismereteknél: ritmusképletek elrendezése, értelmezése ütemmutató szerint. Megismert dallamrelációk felismerése, megnevezése kottaképről. Zenei írás-olvasás a tanult hangokkal.
- Zenehallgatásnál az újonnan megismert vokális és hangszeres hangszínek felismerése hangzásuk alapján. Kórustípusok hallás utáni felismerése.

Ellenőrzés, értékelés

- Éneklésnél: az egyéni és csoportos munkát szóbeli értékeléssel, sok dicsérettel, buzdítással. Önértékelés, és az osztály közös értékelése.
- A zenei ismereteknél az írásos munkára konkrét jegyeket kapnak.
- Zenehallgatásnál: játékos formában (pl. rajz, kártya)
- Sajátos értékelés az eltérő készségek és képességek figyelembevételével.

Ének-zene 4.

Óraszám: évi 55 óra heti 1,5 óra

A rendelkezésre álló idő 80%-a 43 óra
20%-a 12 óra

Szerkezet: párhuzamos

Részei

- Éneklés
- Zenei ismeretek
- ◊ dallami elemek

- ◊ ritmikai elemek
- Improvizáció
- Zenehallgatás
- Népi gyermekjátékok

Óraszám 55 óra

• Éneklés

* Cél, feladatok

- A tanult dalok átélt, hangulatnak megfelelő éneklése.
- A hangszín és a hangerő szövegtartalomnak megfelelő megválasztása.
- A hangterjedelem növelése g-e''-ig.
- Légzéstechnikai és hangképző gyakorlatok.
- A jeles napok szokásainak és dalainak megismerése.

* Követelmény

- 25 népdal, műdal és gyermekdal közös éneklése és játéka. (A helyi tantervben megjelölt törzsanyag számonkérésével.)
- A Himnusz éneklése.

* Tartalom

Dalanyag:

Gyermek- és népdalok:

- A négy év során tanult gyermek- és népdalok ismétlő gyakorlása.

A bundának nincs gallérja

A faragószék nótája

A juhásznak jól van dolga

A pünkösdi rózsza

A szántói híres utca

A Vargák ablakja

Ábécédé

Áll egy ifjú nyírfa a réten

Baskíros

Béreslegény

Csipkefa bimbója

Csömödéri falu végén

Elment a két lány

Elhozta az Isten

Esik az eső

Ezt szeretem

Ébred a hajnal

Ébresztő

Én Istenem

Érik a ropogós

Gábor Áron rézágyúja

Gyere, jó pajtás

Haja, haja varga legény

Hej, Vargáné

Himnusz

Karácsony ünnepén

Kácsa, kácsa

Kelj fel juhász

Két szál pünkösdrózsza

Kis kacska fürdik

Kolozsváros
 Kősziklán felfutó
 Láttál-e már
 Magyar tánc
 Ma van húsvét napja
 Májusi kánon
 Mennyből az angyal
 Menyasszony, vőlegény
 Molnár legény voltam én
 Mi van ma
 Nána, Nána Tiszanána
 Nincs szebb állat
 Nyílik a sok virág
 Pénteki Péter
 Sárga csikó
 Szánkózás
 Szánt a babám
 Szegény legény
 Széles a Duna
 Tavaszhívogató
 Tücsöklakodalom
 Udvaromon jegenyefa
 Új a csizmám
 Virágos kenderem
 Zöld levél
 Zöld erdőben

*** Értékelés**

Rendszeres formáló, segítő értékeléssel az osztály és az egyén teljesítményében a helyes éneklési mód és a dalnak megfelelő előadás megerősítése. A helyi tantervben megjelölt törzsanyag szerint, a 25 dal ismeretének ellenőrzése és értékelése osztályzattal. (A dalok ismerete a dallam és a szöveg könyv nélkül való ismerete).

• Zenei ismeretek

◊ *dallami elemek*

*** Cél, feladatok**

- A dalok hangkészletének megállapítása.
- A dalok szerkezete, zenei kérdés-felelet (periódus) megállapítása.
- A pentaton és a hétfokú hangsor különbségének megfigyelése.

*** Követelmény**

- Az osztály a megismert dalok hangkészletét megállapítja.
- Felismeri az azonos és hasonló dallamsorokat.
- Ismeri és a szöveg hangulatát kifejező módon éneklő a dalokat, reprodukálja a jellemző dalmotívumokat.
- Képes hétfokú és pentaton dallammotívumok írására.
- A gyermek felismeri a már gyakorolt dalok motívumait, tanítói segítséggel lejegyzik azokat a vonalrendszerben.

*** Tartalom**

- Hangkészlet fogalma, megállapítása betűs kottából.
- Hangkészlet éneklése kézjelről.
- Utószolmizálás kézjelekkel.

- Kottaolvasás, daltanulás hangjegyről,
- Pentaton hangkészlet felismerése.
- Éneklési készség fejlesztése kvintváltással.
- Hangterjedelem növelése g-é”-ig
- Ismerős dalok éneklése betűs kottáról a betűs kotta átírása.
- A pentatónia dallamhangjainak és dallamfordulatainak éneklése a tanult népdalok és a 333. olvasógyakorlat segítségével.
- A fá, ti, alsó ti, felső dó hangok neve, jele, helye a vonalrendszerben.
- Módosított hangok megfigyelése.
- Sorszerkezet, a sorok összehasonlítása.
- Dallamsor és dalmotívum megkülönböztetése.
- Dallamimprovizáció adott hangkészlettel.

* **Értékelés**

Az egyéni és csoportszintű teljesítmények alapján, osztályzattal.

Szempontok:

A zenei elemek felismerése, közös reprodukálása, dallamírás.

A tanult dalok ismerete.

◇ *ritmikai*

* **Cél, feladatok**

- A többszólamú érzék fejlesztése a dalokhoz kapcsolódó ritmososztinató kíséret és ritmuskánon segítségével.
- A páros és páratlan ütemek megkülönböztetése.
- Folyamatos ritmushangoztatás egyenletes tempóban.
- A parlando, rubato, tempo giusto megismerése, alkalmazása dalok előadásában.

* **Követelmény**

- Ismerje az osztály a három negyedes, háromnyolcados ütemmutatót és ütemfajta.
- Ismerje fel hallás után és kottaképről is a megismert ritmusokat.
- Tudjon ritmuskíséretet adni daléneklés közben, ritmusgyakorlatokhoz és olvasógyakorlatokhoz.
- Legyen képes a gyermek a megismert ritmusjeleket alkalmazni. 8 ütemnyi ritmust megfelelő előkészítés után önállóan lejegyezni.
- Ismerje fel és hangoztassa az éles és nyújtott ritmust.

* **Tartalom**

- Hangsúlyrend összehasonlítása a hármas és a kettes ütemben.
- Éles ritmus és nyújtott ritmus.
- Tizenhatod ritmus megfigyelése és lejegyzése.
- Kétszólamú ritmusgyakorlatok.
- Ritmuskíséret improvizálása.
- Dalok és mondókák ritmusának folyamatos hangoztatása egyenletes tempóban.
- A háromnegyedes és háromnyolcados ütemfajta megfigyelése és megismerése.

* **Értékelés**

Rendszeres szóbeli és minősítő értékelés a ritmikai emlékeztetőre, a ritmus lejegyzésére és reprodukálására.

• *Improvizáció*

* **Cél, feladatok**

- Tanult dallamhangok, dallami elemek felismerése.
- Ritmusmotívumok olvasása ritmusnévvel
- A megismert hangok éneklése motívumokban.
- Pentaton fordulatok éneklése.

- A kreativitás fejlesztése.

*** Tartalom**

- A rögtönzés ösztönös és tudatos formáinak fokról-fokra való felépítése.
- Ritmuskíséret rögtönzése ismert dallamhoz az újonnan tanult ritmusokkal.
- Rögtönzés tanult népdalok mintájára (kezdő sorának megtartásával.).
- Játékok dinamikával, tempóval. Variációk szerkesztése (szaporítás-ritkítás).
- Hiányzó ritmus-, vagy dallammotívum pótlása.
- Azonos dallamhoz különböző befejezés rögtönzése.
- Kérdés-felelet forma a tanult dallamhangokkal, motívumokkal. Irányított improvizáció.
- Variációs készségfejlesztés a megismert ritmikai és dallami elemekkel.
- Mozdulatrögtönzés a zenehallgatáshoz.

*** Követelmény**

- A megismert ritmuselemekkel, fejlesztő játékok segítségével az improvizációs készség fejlesztése.
- Legyen képes megjeleníteni saját nevének ritmusát és dallamát.
- Ritmussor szabad- és adott szempontok szerinti rögtönzése (maximum 8 ütem terjedelemben.)

• *Zenehallgatás*

*** Cél, feladatok**

- A zenei részletek szereplőinek felismerése, a karakterek megfigyelése.
- Hangszerfelismerési gyakorlatok (a négy év alatt megismert hangszerek hangszínei).
- A zongora, mint kísérő hangszer megfigyelése.
- A kamarahangzás és a zenekari hangzás összehasonlítása.
- Népi hangszerek megismerése.

*** Követelmény**

- Zenei karakterek megfigyelése közös szempontok szerint.
- Hangszerek hangszíneinek, az emberi énekhangok hangszíneinek felismerése

önállóan.

- Többször meghallgatott zeneművekben, a jellemző zenei témák önálló felismerése .

*** Tartalom**

- Bárdos: Kossuth Lajos táborában,
- Egressy: Klapka-induló,
- Johann Strauss: Radetzky-induló,
- Kodály: Hány János- Toborzó,
- Honegger: Pacific, Liszt: Mazepa,
- Saint Saens: Állatok farsangja,
- Mozart: Három német tánc,
- Strauss: Kék Duna keringő,
- Csajkovszkij: Diótörő- Virágok keringője,
- Kodály: Hajnövesztő
- Kodály: Karácsonyi pásztortánc,
- Kodály: Hány János I., II. III., IV. kaland.
- Kodály: Gergelyjárás,
- Erkel-Kölcsey: Himnusz,
- Kodály: Villő-részlet.
- Mozart: Varázsfuvola-Sarastro áriája,
- Kodály: Pünkösdlő.
- Eredeti népzenei felvételek

* **Értékelés**

Formáló, segítő értékelés a megfigyelőképesség és zenei formaérzék területén. A hangszínhallásban az emberi hangok, a tanult hangszerek hangjainak egyéni felismerése osztályzattal értékelt teljesítmény.

• *Népi gyermekjátékok*

- Párválasztó-párcserélő:
Kősziklán felfutó,
Kinyílt a rózsa,
Most viszik, most viszik,
Láttál-e már valaha,
- Vonulós, kapuzós:
Hej tulipán, tulipán,
Kivirágzott a diófa,
Beültettem kiskertemet,
- Csúfoló: Csömödéri faluvégén,
Szép szakmári lányok,
Csütörtökön virradóra,
- Szerepjátszó: A gögös lány,
Kotyolás (Luca napi szokás),
Pásztorjáték (Karácsony),
Új esztendő (köszöntő),
Hipp-hopp-farsang,
Balázs napja (Balázsolás),
Pünkösdi (pünkösdi királynőjárás).

- * **Értékelés:** Az elemi dramaturgiai szabályok, a szerepek megtartása szerint. A hagyományos ünnepi alkalmakra színpadi bemutatás előkészítése.

Kiegészítés 12 óra

- Minden órán zenehallgatás (2-3 perc legalább)
- Minden lehetőséget, adódó alkalmat megragadunk, hogy játszassunk. (népi játékok, közösségi játékok)
- A népi játékok témakör beillesztése.
- Felkészülés az ünnepélyekre
- A hagyományok őrzésében együttműködés a technika tantárggyal.

A továbbhaladáshoz szükséges minimális teljesítmény, alapkövetelmény

- 15-20 népdal, műdal, gyerekdal közös éneklése emlékezetből és játéka.
- A Himnusz éneklése pontos szöveggel emlékezetből.
- Zenei írás-olvasás, zenei ismeretknél: a tanult ritmusértékek és ritmusképletek felismerése és megszólaltatása kottaképről. Zenei írás-olvasás a tanult hangokkal. Tudjon ismert dalokat tanítói segítséggel szolmizálni.
- Improvizációnál: ritmussor szabad és adott szempontok szerinti rögtönzése.
- Zenehallgatás: 3-5 percig megfigyelési szempontok segítségével tudja követni a zene bemutatását. A megismert vokális és hangszeres hangszínek felismerése hangzásuk alapján. Zenei karakterdarabok szóbeli jellemzése.

Ellenőrzés, értékelés

- Éneklésnél: az egyéni és csoportos munkát szóbeli értékeléssel, sok dicsérettel, buzdítással. Önértékelés, és az osztály közös értékelése.
- A zenei ismereteknél az írásos munkára konkrét jegyeket kapnak.
- Zenehallgatásnál: játékos formában (pl. rajz, kártya)
- Sajátos értékelés az eltérő készségek és képességek figyelembevételével.

Készítette: Nagyné Kettler Erzsébet

Felhasznált irodalom:

A Műv. Min. által kiadott kerettantervek

| Az Apáczai Kiadó ajánlott tanterve